

Sadržaj

Događaji

Mediji o medijima

Konkursi

Najava događaja

Linija za pomoć novinarima

Medijska odgovornost i izvještavanje o različitostima u BiH

Piše: Prof. dr. Lejla Turčilo

Novinarstvo i socijalni rad: rade li novinari svoj posao?

Piše: mr Borislav Vukojević

Kako pišemo kada pišemo o LGBT temama

Piše: Kristina Ljevak

Specifičnosti medijske odgovornosti prema ranjivim grupama

Piše: Ma Bojana Miodragović

Uvodnik

Novinarska akademija - vaninstitucionalna škola za studente novinarstva, novinare i urednike bh. medija, početkom jula u Fojnici je okupila više od 40 učesnika iz cijele BiH.

Izvjestavanje o manjinskim skupinama, odnosno o različitostima, bila je tema ovogodišnje Akademije, a predavači su bili profesori i novinari iz BiH, predstavnici međunarodnih institucija u BiH i ekspert Vijeća Evrope, hrvatski novinar Aleksandar Stanković.

Tokom Novinarske akademije rečeno je da se o manjinskim skupinama izvještava uglavnom protokolarno, malo i nekvalitetno. Predavači na Akademiji su istakli da je neophodno da izvještavanje o različitostima postane potpunije, da pomogne ranjivim grupama i da senzibilizira javnost za probleme manjinskih grupa, ukoliko mediji žele da opravdaju svoju društvenu ulogu.

Stereotipi i predrasude, senzacionalizam, neznanje o problemu i površno pristupanje temi, najveće su opasnosti kojima su podložni novinari prilikom izvještavanja o različitostima. Novinari ne bi trebali biti socijalni radnici, trebaju da poštuju etička pravila novinarstva ali i da svojim izvještavanjem ukažu na problem i pomognu rješavanju istog.

Dva modula Novinarske akademije ponudila su studentima novinarstva, novinarima i urednicima nova znanja, pomogla u rješavanje profesionalnih dilema, ali i omogućila dobro druženje i sticanje novih profesionalnih kontakata. U ovom broju biltena E-novinar prenosimo dio atmosfere sa Novinarske akademije u Fojnici, kao i tekstove predavača: Lejle Turčilo, profesorice Fakulteta Političkih nauka Sarajevo, slobodne novinarke Kristine Ljevak, te saradnika Instituta za društvena istraživanja iz Banjaluke Borislava Vukojevića i Bojane Miodragović. U nastavku možete pročitati i izjave učesnika Akademije.

Akademiju su organizovali Udruženje BH novinari i Agencija Via Media uz finansijsku podršku Vijeća Evrope.

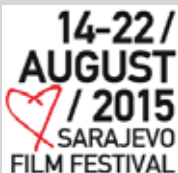
Adis Šušnjar, Udruženje/udruga BH Novinari

Događaji

06.08.2015.
Najava: Projekcija filma "Heroji bitke za ranjenike" 16. avgusta na SFF-u

Dokumentarni film "Heroji bitke za ranjenike" iz serijala "Živjeti zajedno" biće prikazan na Sarajevo Film Festivalu 16. avgusta sa početkom u 12,30 sati u Cinema City, sala 5.

Dokumentarni film "Heroji bitke za ranjenike" produciran je u okviru projekta "Živjeti zajedno" kojeg su proveli Nezavisno društvo novinara Vojvodine i Udruženje BH novinari pod pokroviteljstvom Medijskog fonda EU. U okviru projekta producirano je ukupno pet dokumentarnih filmova i deset istraživačkih novinarskih radova o građanskoj hrabrosti pojedinaca i pozitivnim pričama iz proteklog rata na području bivše Jugoslavije. Svih pet filmova iz projekta "Živjeti zajedno" su prikazani u Goraždu na 18. Internacionalnom festivalu prijateljstva koji je održan od 1. do 6. augusta 2015.

Detalji

Medijska odgovornost i izvještavanje o različitostima u BiH

Piše: Prof. dr. Lejla Turčilo

Izvjestavanje o manjinskim skupinama, odnosno izvještavanje o različitostima, jedan je od osnovnih zadataka medija, čijim ispunjavanjem oni ispunjavaju svoju društvenu ulogu i obezbjeđuju građanima informacije od javnog interesa. Upravo su **društvena uloga medija i javni interes** glavni argumenti kojim se u savremenoj medijskoj teoriji i praksi „brani“ teza da je izvještavanje o različitostima obaveza ne samo javnih servisa, nego i privatnih medija, te da se vjerodostojnost medija i profesionalnost novinara, između ostalog, mjeri upravo njihovom spremnošću da izvještavaju o manjinskim temama i njihovim senzibilitetom u tom izvještavanju.

U Bosni i Hercegovini postoji izuzetno veliki broj medija (5 dnevnih novina, 184 periodična magazina, 195 elektronskih medija – prema podacima Regulatorne agencije za komunikacije i Vijeća za štampu – te ogroman broj web portala koji postaju sve značajniji medij informiranja za veliki dio populacije), ali pogrešno bi bilo tvrditi da pluralizam medija garantuje i raznovrsnost informacija i veću

Mediji o medijima

09.08.2015.

Digitalizacija u BiH: za dva mjeseca testno emitovanje

“U ovoj, sad prvoj fazi, koja će biti vidljiva ako sve bude išlo po planu već za dva mjeseca, imat ćemo to testno emitovanje u tri najveća centra: Sarajevo, Mostar i Banja Luka. Krenut će to testno emitovanje i u hodu će se sve dalje odvijati. Mi paralelno radimo na pripremi tendera za drugu fazu. Očekivati je da se u roku godinu do dvije taj proces potpuno završi”, riječi su ministra komunikacija i prometa BiH Slavka Matanovića.

Opširnije

04.08.2015.

Digitalizacija u BiH: Vijeće ministara BiH donijelo Odluku o raspodjeli opreme JRTV servisima

Vijeće ministara BiH na sjednici u Sarajevu donijelo je Odluku o raspodjeli opreme nabavljene u okviru I faze Projekta digitalizacije prijenosne i emisione mreže javnih radiotelevizijskih servisa u Bosni i Hercegovini, na prijedlog Ministarstva komunikacija i prometa.

To praktično znači da ista prava korištenja opreme imaju sva tri javna servisa u BiH, i to Radio-televizija BiH, Radio-televizija Federacije BiH i Radio-televizija Republike Srpske, nezavisno o tome tko je vlasnik i tko upravlja opremom na određenoj lokaciji.

Opširnije

24.07.2015.

Reorganizacija BHRT-a: Postoji razlog za optimizam

U Sarajevu su boravili stručnjaci Evropske radiotelevizijske unije, koji su pomagali u reorganizaciji BHRT-a, te radili s timom BHRT-a na novim modelima poslovanja te razvoja jasne misije i vizije ovog javnog servisa.

Radna skupina poznaje nekoliko ključnih područja javnih servisa kao što su program, proizvodnja, finansiranje, ljudski resursi i tehnička pitanja.

U maju ove godine je direktorica EBU-a Ingrid Deltenre uputila otvoreno pismo bh. vlastima u kojem se zahtjeva poštovanje i podrška javnim medijima.

Opširnije

24.07.2015.

Digitalizacija konačno može početi?

Proces digitalizacije u BiH uskoro bi mogao početi, potvrđeno je u Radio-televiziji RS povodom usvajanja odluke o raspodjeli opreme u okviru prve faze projekta digitalizacije, po kojoj sva potrebna oprema prelazi u isključivo vlasništvo javnih servisa, pišu Nezavisne novine.

U RTRS-u očekuju da će Vijeće ministara BiH na sljedećoj sjednici donijeti pozitivnu odluku na korist svih.

Opširnije

prikladan jezik i tražite što više sugovornika unutar i izvan manjinske skupine o kojoj izvještavate (jer nijedna skupina nikada nije monolitna i u njoj postoje različiti pristupi i gledišta koja treba istražiti). Tome bismo mogli dodati još i nekoliko naizgled općepoznatih i općevažnih medijskih pravila, koja nam se u ovom kontekstu čine nužnim za ponoviti: **ne generalizirajte, ne pretpostavljajte, pitajte i razgovarajte**. Pripadnici manjinskih skupina su ljudi koji žive oko nas i s nama i svako odgovorno i demokratsko društvo treba kontinuirano da radi na poboljšanju njihovog imidža i statusa. Novinari-profesionalci i njihove odgovorne i senzitivne priče tome mogu i moraju doprinositi.

zastupljenost manjinskih grupa u medijskom prostoru i javnom diskursu u Bosni i Hercegovini. Prvi problem, kad je riječ o izvještavanju o različitostima u Bosni i Hercegovini, odnosi se, dakle, na to **koliko se (ne) izvještava o različitostima**, a tek potom možemo govoriti o tome **kako se izvještava o različitostima**.

Relativno je mali broj istraživanja o kvantitetu i kvalitetu medijskog izvještavanja o manjinskim skupinama u BiH (sistematična i metodološki utemeljena istraživanja ove vrste rađena su uglavnom na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, Media Plan Institutu, Media Centru Sarajevo, Sarajevskom Otvorenom Centru, te još nekim nevladinim organizacijama), a sva ona ukazuju na podzastupljenost manjina u javnom prostoru, naročito onih koje ne „nose“ etnički predznak ili onih koje nisu organizirane u NVO (nešto su zastupljenije priče o etničkim manjinama, među kojima prednjače Romi, te LGBT populacija, koja zahvaljujući angažmanu NVO sektora i njihovom proaktivnom djelovanju dobija prostor u nekim medijima), te na još uvijek nedovoljno senzibiliziranu medijsku zajednicu kad je riječ o manjinskim pitanjima. Individualni naponi novinara koji imaju etički kod i senzibilitet nisu često podržani od strane medija, posebno privatnih, čiji vlasnici ne vide ekonomsku opravdanost i isplativost takvih priča, niti izvještavanje o različitosti smatraju svojom obavezom, pravdajući to argumentom da bi javni servis trebao biti nositelj ovakvih sadržaja.

Stoga se o manjinskim skupinama izvještava uglavnom **reaktivno** (onda kada one organiziraju neki događaj koji privlači pažnju medija) ili **prigodničarski** (u vrijeme praznika, Dana ljudskih prava i sl.), kao i onda kada su pripadnici manjinskih skupina **učesnici nekih ekscenčnih situacija** (pri čemu se nerijetko upravo njihov manjinski identitet stavlja u prvi plan: „Romi opljačkali trafikku“, „Maloljetni Romi se potukli u tramvaju“ samo su neki od naslova u ovim situacijama).

Kako bi, zapravo, trebalo izvještavati o različitostima? Prvi postulat je **izvještavanje za manjine**, a ne samo izvještavanje o manjinama. To praktično znači da je zadatak medija da pomognu pripadnicima manjinskih skupina da bolje razumiju i ostvaruju svoja prava, a ne samo da manjine čine prihvatljivim za većinsku populaciju. **Izbjegavanje stereotipa i predrasuda, izbjegavanje senzacionalizma, podsticanje različitosti i promicanje kulture dijaloga** (pa i kulture konflikta) temeljni su zadaci medija, upravo na tragu njihove društvene odgovornosti. **Kome ova priča koristi? Kome i kako može pričiniti štetu?**

To su dva ključna pitanja koja su polazna osnova za izvještavanje o različitostima kad je o medijima riječ. Novinari bi, pak, prije prihvaćanja ovakvog profesionalnog zadatka trebali promisliti o **eventualnim vlastitim naklonjenostima i/ili predrasudama** i načinu na koji bi one mogle „obožiti“ priču. David Tuller, autor **Priručnika o izvještavanju o različitostima**, navodi i cijeli niz preporuka kako u medijima tretirati „manjinske“ teme, od kojih se najznačajnijim čine sljedeće: **podstičite razumijevanje u zajednici, koristite**

Melisa Hodžić – novinarka
FTV iz Sarajeva; učesnica
Drugog modula Novinarske
akademije 2015

“Novinarska akademija prilika je da stečeno znanje iskoristim u svom daljem angažmanu na TV-u. Gosti predavači su bili izvanredni, svako od njih je na svoj način uspio prenijeti znanje i iskustva iz oblasti izvještavanja o pravima manjina. Posebno interesantno je bilo slušati predavanje Aleksandra Stankovića, novinara koji je uspio svojim znanjem i iskustvom pokazati novinarstvo kao moralnu profesiju. Zamjerke nemam, sve je za deset.”

Novinarstvo i socijalni rad: rade li novinari svoj posao?

Piše: mr Borislav Vukojević

Na nedavno završenoj Novinarskoj akademiji u Fojnici, u kojoj su učestvovali novinari iz cijele Bosne i Hercegovine, jedno od osnovnih pitanja koje se nametnulo bilo je: da li novinari, prilikom izvještavanja o ranjivim i marginalnim grupama, trebaju preuzimati ulogu socijalnih radnika? Sa jedne strane imamo poziciju koja zagovara da „cilj opravdava sredstvo“, tj. novinari imaju pravo zaboraviti svoj posao i posvetiti se rješavanju problema ugroženih (pri tome nije važno da li se novinar služi neetičnim sredstvima, izmamljivanju suza djeteta, na primjer). Druga strana zagovara tezu da novinari ne smiju da se miješaju u posao socijalnih radnika, te da je njihov zadatak da izvještavaju o aktivnostima socijalnog rada (zadatak novinara je sistemski pristup problemu, a ne dnevno bavljenje ranjivim grupama, što nije njihov posao).

Kako bi bolje približili ovu temu, koristićemo filozofski pristup moralnom odlučivanju, na osnovu čega ćemo vidjeti koja od gore navedenih strana je bliža istini. Kao primjer za ilustraciju je korišten prilog BN televizije, koji je govorio o dječaku Gojku koji se brine o svom bolesnom ocu. Prva moralna pozicija, u ovom slučaju pozicija novinara, je deontološka: pojedinac se ponaša prema ranije ustanovljenim principima i ne odstupa od njih ni pod kakvim uslovima. Kada je u pitanju izvještavanje o djeci, principi su ugrađeni u međunarodne konvencije i etički kodeks novinara Vijeća za štampu BiH (član 11): djeca pripadaju ekstremno ranjivim grupama i oni se moraju štitićti bezuslovno i bez izuzetaka. Dakle, ukoliko se novinar ponaša prema čvrsto ustanovljenim principima, u navedenom primjeru on će: objaviti vijest da postoji slučaj koji zahtijeva intervenciju centra za socijalni rad, osjetljivo će pristupiti djetetu i neće mu postavljati pitanja koja mu mogu izmamiti reakcije koje mogu biti traumatične, sistemski će se posvetiti problemu (istražiti probleme u sistemu koji su dozvolili takvu situaciju malog Gojka), štitiće integritet djeteta i izvještavati o eventualnim intervencijama nadležnih organa.

Druga škola moralnog odlučivanja, teleološka, kaže da pojedinac prilikom odluke sagledava potencijalne posljedice, te na osnovu njih donosi moralnu odluku: ukoliko novinar procijeni da neka priča može donijeti više koristi od štete, on će tako izvještavati. U slučaju našeg primjera, novinar će procijeniti da li prilog u kojem će izmamiti suze djetetu može povećati humanitarnu akciju i riješiti navedeni slučaj. Sada ćemo zanezariti činjenicu da ova škola podrazumijeva da je svaki pojedinac sposoban da sagleda hipotetičke situacije na osnovu različitih reakcija. Nas ovdje interesuje pozicija novinara koji se odlučuje na biranje sredstva za ostvarenje cilja: cilj je da se pomogne malom Gojku, a sredstva su: stvaranje konteksta u kojem će dijete osjećati sve nedostatke koje ga prate, što bi trebalo izmamiti suze i podići stepen humanih donacija. Vidimo da ova škola ne poštuje deontološke principe zaštite dječijeg integriteta po svaku cijenu, jer se odmah na početku dijete koristi kao mamac za emotivnu reakciju. Oni koji kažu da je ovakvo ponašanje novinara opravdano, možda jesu dobri ljudi, ali griješe u sljedećim postupcima: zanemarili su konvencije o pravima djeteta, zanemarili su etički kodeks koji ne dozvoljava bilo kakvo poigravanje dječijim sudbinama, zanemarili su svoj posao, a preuzeli ulogu socijalnog rada... Ova škola ima svoje pozitivne osobine kada je u pitanju izvještavanje o nekim drugim temama, ali je u slučaju izvještavanja o djeci nedopustiva, jer je previše rizična po aktere.

Arijana Mulić, slobodna novinarka iz Sarajeva; učesnica Drugog modula Novinarske akademije 2015

“Iskustvo koje nosim sa Novinarske akademije je veliko. S jedne strane, zbog podsjećanja na zakonske okvire i odredbe o izvještavanju, ali i na osnovne novinarske postulate profesionalnog izvještavanja. I s druge strane, mnogo važnije, zbog razmjene iskustava kolega o problemima, dilemama i prednostima izvještavanja sa terena o različitim temama s akcentom na izvještavanje o manjinskim i ranjivim grupama. Organizacija Akademije, izbor predavača i tema omogućili su mi da se zaista osjećam fantastično i kao novinarka i kao osoba.”

Stanko Smoljanović – Portal Glas Srpske; učesnik Drugog modula Novinarske akademije 2015

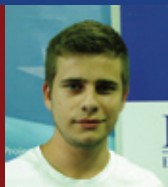
“Spoznao sam da su problemi marginaliziranih grupa identični za sve te grupe...i da ključ u načinima na koji se ove grupe predstavljaju putne različitih komunikacijskih kanala ...Osim većeg angažmana samih grupa u pristupu medijima, potrebno je više interesovanje za potrebe ovih grupa od urednika i novinara, da oni sami daju u medijima više prostora navedenim grupama. Također, važno mi je da sam saznao kako druge kolege prilaze tom problemu u svojim medijima. Ostala mi je nejasna zakonska regulativa, ali to ću “popraviti” na idućoj Novinarskoj akademiji, nadam se.”

Treća škola moralnog odlučivanja, ili teorija „zlatne sredine“ pokušava pomiriti ekstreme dvije prethodno navedene. Pojedinac pokušava napraviti ravnotežu između dvije krajnosti, vodeći računa da ispravi eventualne neravnornosti. U primjeru novinarskog pristupa situaciji sa malim Gojkom, ponašanje prema ovoj školi bi podrazumijevalo da se upozore nadležne institucije, pa ukoliko nema njihove reakcije – pristupa se izvještavanju koje ipak poštuje sve gore navedene principe. Dakle, ponašanje novinara prema ovim principima „zlatne sredine“ ne podrazumijeva puko zauzimanje srednje pozicije, nego pokušaj ispravljanja onih dijelova koji teže ekstremima.

Budući da je ovo pitanje izazvalo dosta diskusije na Novinarskoj akademiji, za kraj ćemo sumirati zaključke koje treba imati na umu kada se novinar bavi izvještavanjem o

Detalj sa Novinarske akademije 2015: gost predavač Aleksandar Stanković, novinar i urednik sa HRT-a

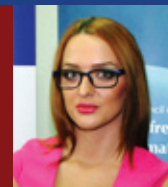

Nikola Vučić – Portal Tacno.net iz Mostara; učesnik Drugog modula Novinarske akademije 2015

“Iskustvo stečeno na Akademiji dragocjeno je iz niza razloga, a u prvom je redu važno naglasiti upravo onaj primarni, edukacijski karakter. Govoriti o praksama i načinima pozitivnog izvještavanja o manjinskim i ranjivim grupama, razmjenjivati iskustva sa kolegicama i kolegama iz raznih medija, ali i učeći od njih, značajno je kako za polaznike Akademije, tako i za ovdašnje društvo.”

ranjivim grupama. Prvo, kada su djeca tema izvještavanja, nema teleološke škole prosuđivanja, jer posljedice koje dijete može da trpi su previše riskantne. Drugo, ne treba preuveličavati ulogu novinara kada su u pitanju apeli za pomoć, tj. suze djeteta ili drugi oblici traume nisu neohodni da bi se ljudi pozvali da pomognu. Treće, novinari nisu socijalni radnici: drugo zanimanje postoji upravo da bi se ljudi posebno obučili kako treba pristupati ranjivim grupama. Četvrto, odgovoran novinar nikada ne dovodi u pitanje integritet djeteta, jer je svjestan da korištenje dječijih suza možda može izazvati dodatnu empatiju, ali isto tako može stvoriti trajnu traumu.

Kod izvještavanja o djeci, maksimu „cilj opravdava sredstvo“ je potrebno promijeniti u „sredstvo opravdava cilj“, jer prilikom izvještavanja o ovim ranjivim grupama su sredstva precizno definisana. Svako izigravanje ovih principa je skup avanturizam – ne u smislu novca, već u smislu dječijih sudbina.

Dalila Vojniković – ABC Portal; učesnica Drugog modula Novinarske akademije 2015

“Kroz mnogo druženja i zabave, te razmjene iskustva s kolegama, imala sam priliku da obogatim svoje znanje, kao i da proširim vidike i shvatanja. Izvještavanje o manjinskim i ranjivim grupama je definitivno tema o kojoj se treba još puno raditi i educirati novinare. Bilo mi je zadovoljstvo družiti se sa profesionalcima i kolegama sve dane.”

Kako pišemo kada pišemo o LGBT temama

Piše: *Kristina Ljevak*

Roman Kuhar, doktor socioloških nauka, prepoznao je pet dominantnih principa predstavljanja LGBT osoba u medijima koje prepoznajemo i na primjeru pisanja medija u Bosni i Hercegovini. Riječ je o seksualizaciji (predstavljanju LGBT osoba isključivo kroz seksualnu orijentaciju), medikalizaciji (navođenju na mišljenje da se seksualna orijentacija može mijenjati ili liječiti), stereotipizaciji (kroz dovodenje istospolne orijentacije u vezu sa određenim profesijama naprimjer), tajnovitost (posmatranje istospolne orijentacije kao nešto što je vrijedno žaljenja, namijenjeno prostoru između četiri zida, što je sramota pa samim tim i tabu) te normalizaciju (svodenje LGBT osoba i potreba na heteropatrijarhalnu ‘mjeru’).

Prvi Sarajevo queer festival ili kako je sve počelo

Kada govorimo o LGBT temama generalno u Bosni i Hercegovini, ali i u kontekstu medijskog izvještavanja, nužno se vratiti na 2008. godinu, pokušaj održavanja prvog Sarajevo Queer Festivala, atmosferu linča kreiranog u medijima i svojevrstan poraz profesije. Kao i obično bilo je časni izuzetaka, ali oni najčitaniji, koji itekako imaju uticaj na kreiranje javnog mnijenja, bili su najglasniji zagovornici mržnje, dajući tako legitimitet napadačima na festival, ne osuđujući počiniocima ni nakon napada i prekida festivala. Jednako su se ponašali politički predstavnici/e te osim Damira Arnauta koji je u magazinu Dani osudio napad na SQF, niko drugi to nije učinio. Organizovanje festivala u vrijeme ramazana u sekularnoj državi svima je poslužio kao alibi za nasilje.

Detalj sa Novinarske akademije 2015: gost predavač **Ole Hammer**, politički savjetnik u uredu EUSR

I dok se još uvijek vode rasprave da li se trebao ili ne tada održati festival, jasno je da nakon 2008. više ništa neće biti isto. Do tada potpuno nevidljiv dio populacije postao je djelimično vidljiv što je jedan od osnovnih preduslova za snažnije zagovaranje LGBT prava kao univerzalnih ljudskih prava.

Hasan Gabela – dopisnik FTV-a iz Goražda; učesnik Drugog modula Novinarske akademije 2015

“Novinarska akademija nudi vrlo korisna saznanja o načinu izvještavanja o manjinskim grupama, koja do sada nisam imao priliku koristiti u praksi. Jedan od primjera je neophodnost kontinuiranog izvještavanja o potrebama manjina, kako bi, kao novinari, promovirali jednake šanse za sve ljude u bh. društvu.”

Konkursi

Konkurs za dodjelu Lorenzo Natali novinarske nagrade

Ovogodišnja Lorenzo Natali medijska nagrada je objavljena pod motom "Današnje priče mogu promijeniti naše sutra" i koincidira sa Evropskom godinom za razvoj - 2015. Evropska Komisija će u decembru ponovo nagrađivati novinare za izvrsno izvještavanje o razvoju i iskorjenjivanju siromaštva.

Konkurs je otvoren za novinare profesionalce zaposlene u svim tipovima medija. Novina ovogodišnjeg konkursa je mogućnost učešća za novinare amatere kao i bloggere.

Rok za prijave je **31. avgust 2015.** godine.

[Detalji](#)

Podsjećanje: Konkurs za novinarsku nagradu "Srđan Aleksić"

Pozivamo sve nevladine organizacije u Bosni i Hercegovini, posebno one koje predstavljaju marginalizovane grupe ili sa bave zaštitom i promocijom prava marginalizovanih i ranjivih grupa da se i na ovaj način uključe u praćenje medija i pošalju svoje prijedloge u cilju nagrađivanja onih novinarki i novinara ili emisija koje na profesionalan način i u kontinuitetu izvještavaju o socijalno isključenim grupama i koji svojim izvještavanjem bitno utiču na promjenu stavova i podizanje svijesti javnosti o osnovnim ljudskim pravima, podstičući relevantne institucije da sistemski rješavaju probleme marginalizovanih grupa u našem društvu.

[Detalji](#)

USAID/PRO-Budućnost poziv za projekte mladih

USAID kroz projekat PRO-Budućnost i Fondaciju Mozaik objavljuje: PRO-ACTIVE POZIV ZA PRIJAVU PRIJEDLOGA PROJEKATA MLADIH. Poziv je namijenjen neformalnim grupama mladih, koji su aktivni i imaju volju, prijatelje, komšije i druge koji su spremni da pokrenu proces pomirenja i međusobnog razumijevanja.

[Detalji](#)

Konkurs za novinare, fotografe i snimatelje

Portal SportSport.ba, najčitaniji sportski medij u Bosni i Hercegovini objavljuje konkurs za nove uposlenike. Želite li biti dio dinamičnog kolektiva najuticajnije sportske redakcije u Bosni i Hercegovini? Prijavite se za posao u redakciji portala SportSport.ba. Tražimo punoljetne osobe spremne da uče i savladaju nove vještine sa afinitetom za sportsko novinarstvo.

[Detalji](#)

Put ka senzibiliziranju medija

Sarajevski otvoreni centar u godinama koje su dolazile preuzeo je lidersku ulogu na senzibiliziranju javnosti za probleme LGBT osoba. Kontinuirano organizujući edukativne aktivnosti za predstavnike/ce različitih profesija velike pomake su zabilježili na planu adekvatnijeg pristupa policije LGBT osobama te na edukaciji novinara/ki prilikom izvještavanja o LGBT temama. SOC i analizira način izvještavanja bh. medija o LGBT temama te jednom godišnje objavljuje publikacije sa medijskim analizama. Raduje činjenica da je najveći pomak kad je riječ o senzibilizaciji za LGBT teme upravo zabilježen na primjeru medijskog izvještavanja. Govor mržnje danas je samo djelimično prisutan, korektna terminologija je usvojena, novinari/ke se odlučuju za ozbiljniji pristup LGBT temama te kroz tekstove sa LGBT osobama doprinose boljem razumijevanju njihovih problema, a prepoznaju se mediji sa jasnom uređivačkom politikom usmjerenom ka afirmaciji LGBT prava (magazin Dani, Federalna televizija, portal Radio Sarajevo i Radio Slobodna Evropa).

Danas možemo reći da su određeni mediji shvatili da je u vrijeme tabloidizacije i komercijalizacije medijskog prostora važno promovisati etičke i profesionalne standarde izvještavanja i ne dozvoliti da ekonomski i politički centri moći presudno utiču na kvalitet medijskog sadržaja, ali generalna slika je još uvijek daleko od zadovoljavajuće.

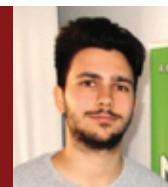
Selektivnost u borbi za ljudska prava

Uprkos zabilježenim pomacima, istina je da smo daleko od pristupa LGBT osobama i temama kakav se njeguje u razvijenijim zemljama. I u javnom prostoru i u medijskim sadržajima nerijetko ćemo primijetiti selektivan odnos prema ljudskim pravima te pokušaj pravljenja prioriteta prema individualnim procjenama. Neko će reći kako je važnije pisati, govoriti, boriti se za prava osoba sa invaliditetom ili Rome, a ne za prava LGBT osoba. Na nastojanje da se LGBT prava izdvoje iz konteksta univerzalnih ljudskih prava najbolje je odgovoriti primjerom da jedna osoba može biti žena (a u Bosni i Hercegovini kao takva već je diskriminisana), potom može biti Romkinja, prognanica, osoba sa invaliditetom i LGBT osoba. Hoćemo li na primjeru jedne osobe moći jedan od njenih identiteta izdvojeno tretirati?

Edita Gološ – Studentica Fakulteta humanističkih nauka u Mostaru; učesnica Prugog modula Novinarske akademije 2015

"Prilikom biranja smjera na odsjeku za komunikologiju nisam bila u mogućnosti odabrati novinarski smjer zbog nedovoljnog odziva studenata. Prethodno studirajući sociologiju, shvatila sam da društvene probleme nije dovoljno istraživati već se moraju prezentovati u medijima, što bih i voljela da radim u budućnosti. Zbog toga mi je korisno to što učimo na Novinarskoj akademiji."

Miloš Orlić – Student Fakulteta političkih nauka u Banja Luci; učesnik Prugog modula Novinarske akademije 2015

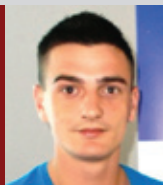
"Za mlade ljude, studente žurnalistike, bitno je kritičko promišljanje rezonovanje stvarnosti, a to je upravo onaj aspekt koji najbolje odlikava edukacija na Novinarskoj akademiji. Tema ovogodišnje Novinarske akademije - Izvještavnje o manjinskim i ranjivim grupama, je tema koja je u okviru formalnog sistema obrazovanja marginalizirana, pa bi ovo moglo da bude podsticaj i motiv studentima žurnalistike da se više posvete ovoj i sličnim temama, poput npr. govora mržnje."

Konkursi

Fondacija Mozaik – Menadžer/ Menadžerica za marketing i komunikacije

Fondacija Mozaik sa sjedištem u Sarajevu objavljuje oglas za poziciju: Menadžer/ Menadžerica za marketing i komunikacije.

Detalji

Salko Jagodić – student Filozofskog fakulteta u Tuzli; učesnik Prvog modula Novinarske akademije 2015

“Izveštavanje o manjinskim i ranjivim skupinama je raka rana novinarstva, pogotovo u kompleksnim društvima kao što je bosanskohercegovačko. Adekvatnom edukacijom i analitičkim pristupom i zainteresovanošću za izveštavanje o manjinama, novinari mogu popraviti društvenu zbilju sto se reflektuje na sam standard života i suživota na odredjenom prostoru.”

Najava događaja

- **Prikazivanje dokumentarnog filma “Heroji bitke za ranjenike”** produciranog u okviru projekta Living together, 16. 08.2015. - Multiplex Cinema City, sala br. 5

- **Izborne skupštine i debate** u klubovima novinara

- Istraživanje u okviru projekta **Media Circle**.

- **Radionice za pravnike i advokate:** Primjena medijskih zakona EU u bh. pravosuđu

- **Skupština** Udruženja/udruge BH novinari.

Pozivanje na prioritete najčešće su izgovori i način da se neko opravda zbog ukupnog nečinjenja na planu zagovaranja ljudskih prava.

Vidljivost sama po sebi nije vrijednost

O čemu bh. mediji pišu kad pišu o LGBT temama najbolje ćemo vidjeti na primjeru najava regionalnih povorki ponosa. Tada su i najviše zastupljeni LGBT sadržaji u domaćim medijima, ali se na žalost najčešće i svode na prenošenje agencijskih vijesti, bez potrebe za istraživanjem koliko bi sličan koncept bio primjenjiv u BiH, šta uopšte predstavlja povorka ponosa za LGBT zajednicu... te se nerijetko stiče dojam da su povorke nepotrebne, provokativne, parada egzibicionista sa željom da pažnju skrenu na sebe. Zanimljivo je suština i politička dimenzija te činjenica koliko su kroz istoriju povorke odigrale važnu ulogu u borbi za prava LGBT osoba. Jedan od načina manipulacije ostvaruje se i kroz tekstove u kojima se sugerise porast homoseksualnosti. Homoseksualnost nije prelazna, ne može se steći niti usvojiti putem medija, udio LGBT populacije u ukupnoj populaciji je konstanta, zato ovakvi tekstovi (nastali iz neznanja ili zahvaljujući svjesnoj lošoj namjeri autora/ice) doprinose dodatnom nerazumijevanju LGBT tema.

Merlinka, otvaranje novog poglavlja

Daleko od 2008. u mjesecu kad se ne vrijeđaju osjećanja vjernika/ca, organizovan je drugi festival LGBT filma Merlinka u Sarajevu. Iako je prethodni kao i niz drugih događaja sa LGBT predznakom prošao neometano, u februaru 2014. maskirani napadači su nasilno ušli u Art kino Kriterion i povrijedili dvije osobe.

Nasilje je djelovalo kao povratak na početak. Ali snaga aktivista/ca je atmosferu straha ponovo kreiranu nadvladala i sudeći po postojećim rezultatima krenula u snažniju borbu za afirmaciju LGBT prava.

Tome u prilog ide i tematska sjednica zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH o pravima LGBT osoba organizovana u maju ove godine koja je s razlogom označena kao istorijska.

O tome koliko su mediji napredovali u načinu izveštavanja u aktuelnoj godini znaćemo nakon još jedne analize medijskog izveštavanja. Postojeće u PDF izdanju kao i upute kako korektno izveštavati o LGBT temama mogu se pronaći na web stranici Sarajevskog otvorenog centra www.soc.ba.

Emina Gasal - studentica Fakulteta političkih nauka u Sarajevu; učesnica Prvog modula Novinarske akademije 2015

“Šta je to diversity reporting? Kako i na koji način izvještavati o manjinskim i ranjivim grupama? Ovo su samo neka od pitanja i tema o kojima smo diskutovali na ovogodišnjoj Novinarskoj akademiji. Manjinska pitanja su pitanja svakodnevnog života i novinarska je zadaća da ih uvrste u svoje medijske sadržaje/ produkte, jer to je bit novinarstva - izvještavati jednako i nepristrasno o svima i za sve.”

Dajana Mičeta – Studentica Filozofskog fakulteta Istočno Sarajevo; učesnica Prvog modula Novinarske akademije 2015

“Diplomirana sam novinarka, prije Novinarske akademije sam znala dosta toga o ranjivim i marginalizovanim grupama jer se na našem fakultetu ovoj temi posvećuje velika pažnja jer su te grupe na marginama svih zbivanja. Moram priznati da sam od odličnih predavača čula mnogo novih informacija i, što je najbitnije, primjera iz njihove prakse na osnovi kojih sam proširila svoja znanja.”

Specifičnosti medijske odgovornosti prema ranjivim grupama

Piše: Ma Bojana Miodragović

Bosna i Hercegovina je društvo višestrukih pluralnosti i usljed toga, u njoj se formira mnoštvo različitih subkulturnih grupa. Mnoge od ovih grupa se određuju i kao marginalne, ranjive grupe, obzirom da se najčešće susreću sa poteškoćama u ostvarenju svojih zakonskih prava, te tako završe na marginama društva. Među ovim grupama se nalaze maloljetnici, stara i iznemogla lica, trajno nezaposlene osobe, žene, religijske grupe, nacionalne manjine, lica sa invaliditetom,

LGBTIQ osobe itd. Ova lista nikada nije konačna, jer svako, u nekom trenutku, po nekom osnovu može biti marginalizovan.

Kao i u većini savremenih društava, za ovakve grupe se, u nastojanju pronalazjenja najboljih mehanizama zaštite, kreiraju posebne zakonske regulative i smjernice. Često se susrećemo sa raspravama o tome da je, za zaštitu partikularnih interesa ovakvih grupa, suviše uspostavljati posebne pravilnike i regulative, obzirom da univerzalna ljudska prava garantuju svima jednako tretiranje i jednake mogućnosti. Međutim, svakodnevne pojave poput diskriminacije i stereotipizacije, koji sprečavaju te jednake mogućnosti, svjedoče da deklaracije i konvencije o ljudskim pravima nisu dovoljne za rješavanje grupnih i individualnih pitanja. U debati o ovome, podršku partikularnim pravima je dao i kanadski filozof Čarls Tejlor, kroz dokazivanje da je za pronalazak rješenja za probleme koji potiču od specifičnosti određene grupe, potrebna posebna zaštita i poseban okvir koji će obezbjediti mehanizam za to rješenje. Takođe, kroz ovo je omogućeno priznanje tih grupa, bez kojeg nema njihovog identiteta i integriteta.

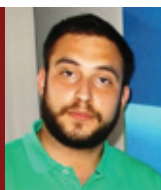
Uloga medija u priznanju postojanja ovih grupa je značajna iz više razloga, te je zbog toga i medijsko izvještavanje o manjinskim i ranjivim grupama u mnogočemu specifično. Medijski prostor je u savremenom društvenom diskursu jedan od najuticajnijih prostora, kao sfera plasiranja informacija i oblikovanja javnog mnjenja. Medijski diskurs i društveni diskurs su uzajamno zavisni i oblikuju jedan drugi. Stoga, ukoliko u jednom od ovih diskursa obiluju stereotipi, omalovažavanje, nepoštovanje ili bilo koji drugi vid diskriminacije neke društvene grupe, u onom drugom diskursu će se pojaviti to isto.

Ono od čega treba krenuti u razmišljanju o pravednom i humanom pristupu manjinskim grupama jeste društvena odgovornost. Ona je obaveza svih nas: pojedinaca, grupa, institucija. Društvena odgovornost medija se ogleda u socijalno-ekološkom, humanom, etičkom i profesionalnom izvještavanju.

Posebna odgovornost medija je njihova odgovornost prema profesionalnim standardima novinarstva. Njihovi proizvodi, medijski sadržaji moraju biti u skladu sa novinarskom profesijom bez obzira o čemu se izvještavalo. Kada se radi o manjinskim grupama, mediji, kao društvene institucije, svoju odgovornost moraju pokazati u vidu poštovanja zakona koji uređuju tu oblast, principa humanosti, osjetljivosti i korektnosti, društvenog doprinosa kroz profesionalizam i nepovredivost njihovih interesa, odanost istini i pravdi.

Isti izazovi koji se nameću medijima u svakodnevnom izvještavanju u okviru bilo koje rubrike, manifestuju se i u izvještavanju o manjinama. Među prvima su tu popuštanje pred komercijalnim interesima, senzacionalizam i površnost. Dosadašnje medijske analize kojima sam se bavila, pokazuju da su najčešće žrtve selektivnog pristupa u medijima u BiH maloljetnici, žene, romska nacionalna manjina i stare osobe. Gorki zaključak koji se stiče kroz analize, a koji je višestruko potvrđivan, jeste da ove grupe „zaslužuju“ najčešće svoj prostor u medijima kroz hroniku, odnosno negativno izvještavanje. Ono što je upečatljivo je izvještavanje putem selektivnog pristupa i uz očigledno osuđivanje, bez propitivanja fenomena i bez specifičnog pristupa koji se zahtijeva.

Dijelom zbog ove tendencije, dijelom zbog folklorizacije kultura, nastaje ranije pomenuta rasprava u kojoj se tvrdi da bi se davanjem posebnog prostora manjinskim i marginalnim grupama stvorio kontraefekat. Ukoliko se nekome da prostor u medijima i izvještava se uz poštovanje ozbiljnog novinarstva i standarda medijske odgovornosti (kako prema publici, tako i prema profesiji), moguće je samo obezbjediti uvažavanje različitosti i ostvarenje svoje uloge kao društveno odgovornog tijela koje koristi svoje prednosti i uticaj za unapređenje društva, na način da

Ljupko Mišeljčić – student Fakulteta političkih nauka Banja Luka; učesnik Prvog modula Novinarske akademije 2015

“Smatram da je ova Akademija još jedan od brojnih alata za pripremu novinara za izvještavanje o različitostima i ranjivim grupama. Stoga je izrazito važno pomoći svima, naročito mladim novinarima da se što bolje pripreme za rad i izvještavaju koje treba biti profesionalno, objektivno, fer i balansirano u interesu ranjivih grupa i cjelokupne javnosti.”

Sadina Ćosić – Studentica Fakulteta humanističkih nauka Mostar; učesnica Prvog modula Novinarske akademije 2015

“Ovo je moje prvo učešće na Novinarskoj akademiji koju smatram izuzetno korisnom, kako za nas studente novinarstva, tako i za mlade novinare. Od velikog značaja je da mi mladi prepoznamo važnost izvještavanja o manjinskim i ranjivim grupama koje su nedovoljno zastupljene u medijima, a koji čine značajan dio stanovništva u BiH. Za ovu grupu veže se veliki broj predrasuda i baš zbog toga je bitno da slika o njima u javnosti bude predstavljena na profesionalan i realan način.”

RTE, enthusiastically supported the broadcasting ban. Staff lost their jobs if they infringed it in any way. British broadcasters at the BBC and ITN took a very different approach to a similar ban in 1988 ...

‘Voicing over’ the Words

Margaret Thatcher’s attempts to prevent people hearing the voices of Irish Republican leaders like Gerry Adams were frustrated ... when the British TV companies hired actors to voice-over Adams’ words. Whereas RTE had assisted the censorship, the BBC and ITN deliberately made fun of it.

Different Traditions

Rigid censorship in the ‘30s, ‘40, and ‘50s probably helped to create a more compliant culture at the top of Irish broadcasting. The BBC in contrast, had fought a battle with government over censorship in 1956. British troops had invaded Egypt after the nationalisation of the Suez canal. The government wanted to prevent any criticism of its action but the BBC refused to exclude the words of Labour leader Hugh Gaitskill condemning the invasion.

Fundamental Mistake: 1 - Irish self-censorship derived from two basic mistakes: 1: The role of the Journalist. Journalists have a duty to expose wrongdoing, irrespective of their own opinions. But those who exposed injustices in Northern Ireland were assumed to be partisan; pro-IRA.

Their professionalism was mistrusted. Politics interfered with what should be a dispassionate process.

Fundamental Mistake: 2 - Deep disrespect for the intelligence of the public. The assumption behind censorship is that the public is incapable of distinguishing between democracy and terrorism or between criminality and justice. Of course, voters can make electoral decisions which may seem foolish to most of us. But they’ve always shown they understand the fundamental issues.

So Has Section 31 Left Permanent Scars?

Thankfully, Section 31 is long gone. Young journalists in Ireland today only know about it through their history books or through anecdotes from their older colleagues. It doesn’t seem to have left any permanent scars, although those who were silenced remain unwilling to trust the broadcast media. But we’ll only really know if it has left permanent marks, the next time an Irish government turns on the broadcasters.

Enemies Without & Within

Journalism often responds poorly to outside threats. In the United States, the supposed threat from the Soviet Union in the 1950s and later the attack on the Twin Towers in New York 2001, both resulted in the publication of irresponsible allegations that later proved untrue. This book, published a decade after Section 31 was lapsed, details the bitter recriminations within Irish journalism.

Other Aspects of Irish Self-Censorship

It could be argued that the abject failure of Irish financial journalism to predict the state’s banking crash of 2007-8 was due to self-censorship. This was due to the bursting of a huge property bubble. Irish newspapers commented on the inflation of house prices. But they persuaded themselves there would be no serious consequences.

Newspapers Failed. This was partly because the Irish newspapers themselves had invested in the property bubble.

They’d printed lavish property supplements which predicted “a soft landing” to the property boom. They’d even invested in property companies. They didn’t want to hear the bad news and journalists closed their ears to the growing evidence.

The Evidence was Obvious:

Average Price of New House in 1994: €73,000. Average price in 2007 if prices rose by consumer price index: €109,000. Average in 2007 if prices rose in line with average earnings: €124,000. Actual average in 2007: €323,000. From 1996 to 2006, 597,000 new houses were built.

But there were only 347,000 new households in that period. Broadcasters Failed Too. But the newspapers weren’t the only ones at fault.

Free Media Help Line

Actual cases:

Bugojnodanas.info, a local web site – Municipal Mayor of Bugojno banned the bugojnodanas.info members to participate at any event organized by the Bugojno municipality officials for unknown reasons. Also, journalists were banned to make reports from NK "Iskra", a local football team, games by the president of Sport Association of Bugojno municipality. FMHL sent a notice to municipal mayor as well as president of Sport Association of Bugojno municipality demanding information regarding the reasons of such bans.

Bojan Bojic (Euroblic) - Police officials of Bijeljina Police Station find out that Vlajko Stefanovic assaulted his colleague, Bojan Bobic from Euroblic and forwarded the case to the Department of Criminal of Basic Court in Bijeljina. FMHL sent a note to officials of Basic Court in Bijeljina and is waiting for their response.

Amra Butkovic - After the decision by Amra Butkovic not to read the press release issued by SDU, a local political party during the central news TV program at 9 p.m. on 21 January 2014, our colleague Butkovic received a written dismissal and final warning. It stated that she should have taken this written warning seriously as it may lead to her sacking. This was the measure imposed by Zlatko Topic, general manager of JP TVSA after summoning and holding the session of disciplinary commission, held on 5 September 2013. Butkovic informed Free Media Help Line about this issue. She was charged for "severe violation of job description duties". Preoperational court hearings including main hearing have been held and final outcomes is expected to commence on 17 September 2015..

RTE, the non-profit public service broadcaster, devoted only 1% of its investigative output to the property bubble. That meant 10 programmes, involving 26 commentators (politicians, economists, etc). Only three of these predicted a property crisis.

WHY?

It's pretty clear that newspaper journalists kept quiet because of commercial pressures at their newsgroups, which we've covered already in a US example.

The broadcasters were obviously affected by groupthink.

But one crucial element of this was the appeal to the national interest.

Again and again they were asked to "put on the green shirt".

Real Patriotism

It's difficult for politicians like this man to understand but the real role of journalism is to ask the difficult questions, to challenge the accepted theories.

The most patriotic thing a journalist can do is to challenge what is generally thought to be 'patriotism'.

If the Irish journalists had challenged the economic policies more thoroughly, it's possible Ireland would not have gone bankrupt in 2008.

A Last Word on Self-Censorship

You may know that Ireland became the first country to legalise same-sex marriage by popular vote, this year.

Ireland is a very Catholic country and this was strongly opposed by the Catholic hierarchy.

Gay sex was illegal in Ireland as late as 1993. The vote for gay and lesbian marriage reflected a rapid change in the public's view of homosexuality, prompting many to 'come out'.

A Powerful Story

TV journalist Ursula Halligan came out with a very poignant statement, showing that, in fear of public prejudice, she had been censoring herself, all her working life.

Impressum

Bulletin Board of Editors

Faruk Kajtaž

Siniša Vukelić

Borislav Vukojević

Bedrana Kaletović

Amer Tikveša

Editor

Adis Šušnjar

Art Editor

Arman Fazlić

Udruženje/udruga BH Novinari

Kralja Tvrtka 5/5, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Tel/Fax +387 33 223 818; + 387 33 443 072

e-mail: bhnovinari@bhnovinari.ba;

web: www.bhnovinari.ba

Publikacija E-novinara je
finansijski podržana od strane
Ambasade Kraljevine Norveške